

I. Indledning.

6. Vietnam kan fortsat ikke tages op i FN, i første række fordi flere af de interesserede parter ikke er medlemmer af FN og ikke vil anerkende en kompetence for verdensorganisationen. Den omstændighed, at der for første gang under en Generalforsamling kunne konstateres konkrete skridt henimod en løsning, gjorde sit til, at Vietnam-konflikten ikke var længst fremme i debatten.

7. En af de alvorligste følger af Sovjetunionens og dens allieredes invasion i Tjekkoslovakiet var en forsinkelse af underskrifts- og ratifikationsprocessen med hensyn til ikke spredningsaftalen i visse nøglelande. Generalforsamlingens arbejde med nedrustningsspørgsmålene var da heller ikke præget af store fremskridt, men det må dog tages som et godt tegn, at der næsten enstemmigt kunne vedtages en opfordring til USA og Sovjetunionen om snarest muligt at indlede forhandlinger med hensyn til en begrænsning af det nukleare strategiske våbenkapløb, og at det var den almindelige opfattelse, at de to supermagter, som begge stemte for denne opfordring, også ville følge den op inden for længe. Fremdeles påbegyndte Generalforsamlingen en drøftelse af B- og C-våbnene, og der vedtoges en opfordring til nedrustningsudvalget i Genève om at give prioritet til studiet af spørgsmålet om et fuldstændigt prøvestop.

Set fra et dansk synspunkt var det skuffende, at regeringens forslag om en undersøgelse af mulighederne for registrering af internationale overførsler af konventionelle våben ikke kunne føres frem til afstemning med udsigt til vedtagelse. Forslaget byggede på tanken om gennem åbenhed at undgå unødigt mistillid og unødige våbenkøb. Selv om forslaget alene sigtede på gennem et rundspørge hos medlemslandene at søge tilvejebragt et klart billede af mulighederne for en registreringsordning, rettedes der allerede under debatten kritik imod selve registreringsprincippet. Udviklingslandene betegnede således forslaget som diskriminatorisk, idet det hævdedes at ville give de våbenproducerende lande ensidige fordele og pålægge andre lande en forpligtelse til skade for deres sikkerhed. Udviklingslandenes reaktion må dog nok også ses som et udtryk for, at de våger nidkært over deres suverænitets og

de deraf flydende rettigheder, hvilket inden for rustningsområdet naturligvis navnlig vil gælde stater, der er indblandet i aktuelle eller potentielle konflikter.

8. Med hensyn til FN's fredsbevarende virksomhed kunne Generalforsamlingen konstatere, at det på 20. samling nedsatte særlige udvalg havde gjort en beskeden begyndelse i retning af at tage konkrete praktiske spørgsmål — udsendelse af militære observatører for Sikkerhedsrådet — op til behandling. Arbejdet hermed er dog på et rent forberedende stade, og det er for tidligt at drage konklusioner.

9. På menneskerettighedsområdet måtte naturligt den internationale menneskerettighedskonference i Teheran præge debatten, og mange af de på konferencen vedtagne eller fremlagte resolutioner blev indarbejdet i nye resolutioner. Medens adskillige af disse resolutioner kunne vedtages uden vanskeligheder, var flere af dem dog stærkt kontroversielle. Det gjaldt således det foran omtalte resolutionsforslag om udsendelse af en tremands-kommission til undersøgelse af situationen i de af Israel besatte områder og et om kolonialisme og apartheid. Den under tidligere Generalforsamlinger konstaterede tendens til at politisere menneskerettighedsbegrebet blev således yderligere forstærket under 23. samling.

10. I apartheid- og kolonispørgsmålene var det på baggrund af den manglende udvikling og de begrænsede muligheder på de vigtigste områder ikke forbavsende, at iøjnefaldende fremskridt udeblev. Der var imidlertid en tendens hos de moderate lande i den afroasiatiske gruppe til at påtage sig en mere fremtrædende rolle end hidtil. Dette førte til en større spredning i synspunkterne inden for den afroasiatiske gruppe. Der sporedes på tilsvarende måde en ny vilje til at inddrage lande uden for denne gruppe i de indledende konsultationer. Det mest slående udtryk for denne tendens var fremlæggelsen i et så centralt spørgsmål som Portugals kolonier af et resolutionsforslag, der uden at slække på de principielle krav var således affattet, at det kunne støttes af de nordiske samt enkelte andre vestlige lande.